

NAČELO SUPORTIVNOSTI U RAZLIČITIM VRSTAMA REANALIZA U EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKOJ ZNANOSTI

VLADIMIR STANČIĆ

primljeno: travanj 1999.
prihvaćeno: siječanj 2000.

UDK: 376.001

Načelo suportivnosti (načelo nadopunjavanja i potpore) daje argumentacijsku snagu teoriji korespondencije u epistemologiji, ali i u znanostima. Autor analizira i objašnjava primjerima kako načelo suportivnosti dolazi do izražaja u metaanalizama, preglednim radovima, teorijama i znanstvenim modelima na području edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, pri čemu daje i opis osobina svake od ovih vrsta reanaliza. Na kraju autor daje pregled stanja u nas glede svake vrste reanaliza i potreba u budućnosti.

Ključne riječi: načelo suportivnosti, metaanaliza, pregledni radovi, teorije i modeli.

NAČELO SUPORTIVNOSTI

Baveći se teorijom istine naveo sam u jednom svom rukopisu da nas prihvaćanju tzv. teorije korespondencije (istina se ostvaruje u slaganju između zbilje i mišljenja), za koju nema direktnog dokaza, ipak približava načelo suportivnosti (načelo potpore i nadopunjavanja) - (Stančić, 1998). Zapravo, dva nas puta vode do teorije korespondencije. Prvi je put deductio ad absurdum, a drugi je put prihvaćanje načela suportivnosti.

Teoriji korespondencije prigovara se da o zbilji ne možemo ništa znati neovisno o našoj spoznaji, a spoznaja je uvijek sadržaj naše svijesti. Nemoguće je usporediti zbilju neovisnu o našoj svijesti sa spoznajom i tako ustanoviti postoji li među njima korespondencija, jer jedna i druga su sadržaji svijesti. Ovom zaključivanju logički nema prigovora, ali je slaba njegova strana u tome da ono vodi u solipsizam, shvaćan da postojim samo ja i sadržaji moje svijesti. Neprihvaćanje teorije korespondencije vodi nas, dakle, postupkom deductio ad absurdum do solipsizma koji je privilegija duševnih bolesnika.

Drugi je put koji vodi do prihvaćanja teorije korespondencije načelo suportivnosti. Pojedinačni sud ili pojedina teza u znanosti rijetko predstavljaju istinu, osim ako se ne radi o

beznačajnim istinama. U znanosti istini kao zamišljenom idealu moguće je približavati se samo kroz sustav sudova, veliki broj istraživanja, niz teorija i znanstvenih modela, koji obrazlažu i podupiru jedni druge i pomažu se međusobno. Postoje mnogi izvori u teoriji i praksi (npr. u tehnologiji) koji verificiraju istinu kao korespondenciju između subjekta spoznavanja (mišljenja) i zbilje. Ti su izvori izuzetno mnogostruki, više ili manje ili potpuno međusobno neovisni, a ipak svi dovode do uvjerenja o podudaranju (djelomičnom) zbilje i našeg mišljenja o njoj.

NAČELO SUPORTIVNOSTI U ZNANOSTI

Načelo suportivnosti ima vrijednost potvrđivanja (konfirmativnu vrijednost) ne samo u spoznajnoj teoriji odnosno unutar teorije istine, nego i u znanostima, npr. u teorijskoj fizici, ali i u znanostima o ponašanju, npr. u psihologiji pa i u sociologiji. Mogli bismo navesti primjera koliko želimo iz različitih znanstvenih područja da bismo argumentirali spomenutu tvrdnju. Npr. u kozmo-

* Pokojni prof. dr.sc. Vladimir Stančić bio je redoviti profesor ERF-a u mirovini.